

A jóslat

Igen, urunk, törekszünk. Amíg az ég nem változtatja alakját, törekszünk. A tökéletesség korszakában felülmúlni magunkat igyekszünk. Kilépünk egyik folyamból a másik után, mi tökéletlenek, törekszünk. Kilábalunk a tudatlanság kavicsmedréből, törekszünk. A ragaszkodás agyagos partjától elrugaszkodni törekszünk, a sóvárgás sodró áramától elszakadni, a helytelen nézetek örvényeit hátrahagyni igyekszünk – törekszünk.

Mégis mindig szorongva indulunk hazulról, valahányszor a nem sejthetővel kell érintkezésbe lépünk. Szorongva lépünk ki otthonról, mi törekvők, mintha az időtlenbe lépnének, közös folyóinkból a sorson túli tóba vagy tengerbe, a bennünk mélyen hullámzóba, a velünk mégsem gondolóba, magunkra hagyóba. Olyanok vagyunk ilyenkor, mint a szopós csecsemők, akiket az anya visszatesz a bölcsőbe, vissza a kitétségbe, a hiányosnak érzett egységbe. Hiába tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül, hogy van testvérünk, ha nem is millió, de vagy egy tucat, mindig elbizonytalanít minket, igyekvő kormányférfiakat, hogy van feladat, mindig újabb és újabb, ám ez is olyan, mint a víz; megmerítkezünk benne, mint a jejes tóban, de már átcsap a fejünk felett, maga alá temet, meghalad minket, mint egy második természet, egy ránk szakadt zuhatag. Nem látunk át rajta, nem látunk át leomló függönyén, a feladatén, a jelenén; a jelen a feladat, ez van feladva, nem mi adjuk fel, mi nem adhatjuk fel, ez nekünk mindig csak ki van adva: jelentudatoság, más sincs az agyunkban, ebben a szurdokban, amit a rohanó események tesznek járhatatlanul iszamossá. Úgy lépünk a jelenbe, mint a legbizonytalanabba, múlttól elszakadva, jövőtől elfalazva, tudva, hogy át kell törnünk rajta, át az élénk ereszkedő falon, a tények kőzaporán, a szándékok vízzuhatagán, a viszályok kerítésein.

Messze, több ezer mérföldnyire innen eszi egymást két testvérnép, az egyik keleten keres szövetséget, a másik nyugaton keres szövetséget, két szomszédnép, mind a kettőnek mi vittük el az üdvösséget, a nyugalmat hozó ürességet, mi sárga süveges, győztes gelugok. Szenvedésük enyhítése a mi belégzésünk, szerencsésük, egészségük a mi kilégzésünk, legalábbis ez az érzésünk. Mind a két nép keleti mongol, az egyik a mandzsuk felé kacsingat, a másik a dzsungárokra bandzsít, vagy a mandzsuk bandzsítanak az egyikre és a dzsungárok kacsingatnak a másik felé, ki tudja? A kigyó kitekeredik magától, a gúzsba kötött tudat kikeveredik a világból, de ez az ügy egyre kacifántosabb, minél inkább igyekszünk elsimítani, annál ráncosabb a homlokunk. Biztosan nem jó, ha bármelyikük pártján vagyunk, hiszen mi, akik az üdvhozó egyházat szolgáljuk, akik a szentségeket szolgáltatjuk és az életrendet betartatjuk, igenis számot tartunk

Részlet az 1688 munkacímű, nagyobb lélegzetű szövegből.

mindkét fél tiszteletére, számítunk ajándékaira, de különösképpen egyházi adójára, valamint katonai védelmére is igényt tartunk szükség esetén.

Mi szeretünk fellépni a béke nevében és különösen jók vagyunk a békebíró szerepében, akkor is, ha kudarcot vallunk éppen, mint ahogy ez esetben is, a két mongol kán vizályaiban. Együttérzéssel fogadjuk belégzéskor, szeretetet küldünk kilégzéskor, de ez már a harmadik világkor Buddha mennybemenetele óta, és mi elköszönhetünk a csodáktól, hiszen a nyersség és a vadság, az álnokság és a restség úgyszólván törvényes öröksége azoknak, akik a négy nemes igazsággal csak tegnap találkoztak, és hol vannak még a hat tökéletességtől, valamint az azt követő további négytől, mire elmondhatják, hogy áldásos felhökké gomolyodtak, esőfelhőivé a túlra vivő tannak, és nagy kövér cseppekben pont oda zuhognak, ahol az emberek erre szomjúhoznak.

Itt még mi sem tartunk, hogy magunkból tanfelhőt habartunk, mi nem is erre termettünk, hanem hogy békét és ürességet terjesszünk, mind a hat határon túl, főleg azután, hogy a határokon belül elült az ellenállás, elnémultak a minket fenyegető erők, a kiirtásunkra szövetkezők, az irigy iskolák és komor kolostorok, a kisszerű királyok és óhitű országnagyok. Ahogy a tiszta tanítás egy és nem kettő, úgy tisztult fokozatosan az ország, Havasföld, a mi Tibetünk, tőlük tisztult meg, a múltba húzó gonosz erőktől, a velünk vetélkedőktől: kiséprűztük őket az ima zászlajával, a bódhiszattva nyugalomával, ebben mi jeleskedtünk, meg persze a fegyverek erejével, ebben meg védnökeink, a hosútok. A hosútok is mongolok, a dzsungárok is mongolok, a halhák is azok, egykutyafajok, mongolkeletek, mongol-nyugatok, ami változik, azok leginkább az erőviszonyok. Ők vannak többen, de több fele is húznak. Ők az új népe, mi a gyémántjogaré. Ők a testeket uralják, mi a szellemeket. Ahogy a Himálaja nő a többi hegy fölé, úgy magaslunk mi ki a népek közül. Ők vannak lent, mi vagyunk felül. Mi, felkent lámák, fölöttük állunk, mi kötünk és oldunk, átkozunk és áldunk, ez a dolgunk, csak az nem mind egy, hogy a védelemért cserébe hosútnak, halhának, dzsungárnak mit kell adnunk, milyen vizontszolgáltatásban kell megalkudnunk velük. Rühes ebeknek mondanak, ha megharagszanak ránk, gyökerestül irtják a családunk, a fajtánk, pedig rajtunk, akik élő víznél többet, örök tanítást adunk, többet nyernek, mint mikor országot foglalnak, várakat sarcolnak, jószágot rabolnak – tőlünk égi mezőt, buddhaföldet, kristályvárosokat jussolnak. Persze, amíg lándzsát, kardot fognak, és persze, nem a jó ügyért, addig a buddhaföld, a Változatos Örömök Ligete, az élménytúra ígérvény marad. És hát azt, hogy mit ér a befektetés, a hadviselés, hogy az karmajavítás vagy karmabűnözés, hogy hol ér véget a szutyok és hol kezdődik a tiszta, hogy ki hová emelkedik vagy hová esik vissza, ezt a mi tisztünk megállapítani, megítélni, ma még legalábbis. Ennyi rivális közt, amennyi a sztyep-pén terem, túl hét sivatagon és hetvenhét hegyen, azt, hogy ki mit ér és milyen, nem is olyan könnyű mérni!

Itt ülünk a világ tetején, igyekszünk kimaradni a világból, aztán mégis belekeveredünk folyton. Mi dolgunk a forgatagban? Persze, kijutni belőle, kitekeredni, az ürességbe elegyedni, erre törekedni állhatatosan. De akkor mi lesz hazánkkal, ki fog cselekedni? Melyik mongol védje a házat, melyikre bízunk a világ tetejét? A mongol katonanép, mi lámanép. Láma, de nem birka. Akkor hogy legyen, hogyan? Kormány vagyunk, van sok karunk, minél több szövetségünk, annál

több, de ha választanunk kell, melyik mellé álljunk, valamelyik karunkat le kell vágnunk. Légy merész, de sose elhamarkodott. Jobb, ha nem mi esünk neki a saját végtagunknak, ezt a csonkítást célszerű magasabb erőkre bízni. Bizalmunk alapja a bizonytalanságunk. Már azt sem tudjuk, hogy a saját érdekeinkkel hányadán állunk. Félünk, hogy ártunk magunknak, Tibetnek. Félünk, hogy ha hibázunk, közeledik a leváltásunk. Ha nagyot hibázunk, akár a lefejezésünk is közeleghet. Koponyánk csészéül szolgál majd, családunk szolgáivá csúsztat le, emlékünkhöz, lelkünk a zúzó pokolban senyved hét világekorszakon át.

Katonát régen annyit láttunk, ahány lavinát télen, olyanok is voltak, köszönjük, szeretjük a megszépítő távolságot, a kis dal is nagy boldogság. Jó, Lhasza ma biztonságos, annak tűnik, katonamentesnek, de ez a pillanat is mulandó, akár csak a következő. Közeledünk, még nem tudjuk, mihez, várakozunk, még nem tudjuk, mire, csak azt tudjuk, nyomasztóan nehéz és nem lehet kitérni előre. A kormány irányít, de egyelőre nem tudja az irányt, nem csoda, ilyenkor tavasszal a pára a dombot is hegygé növeszti. Ezért fordulunk a kormány kormányához, a jósdához, a jóslat hangtámaszához, testi állványához, a jóshoz. Ha nekünk kéne megtalálnunk a jövőt, az olyan lenne, mintha a világűr közepét próbálnánk megkeresni. Lehet, hogy van neki, lehet, hogy itt van, lehet, hogy mindenütt van, lehet, hogy sehol. Éppígy a jövő: mi nem foghatjuk meg, mi nem ragadhatjuk üstökön, ki vagyunk mi, hogy jövőt látunk, hiszen még jelenünk sincs, csak tartunk valahová, és ha valamiből, szárnyból biztos nincsen a lábunk, vánszorgunk inkább, mint szállunk; istenem, ki mellé álljunk? Ez a mi csapdánk, hogy állást kell foglalnunk, ez már úgy hangzik, mintha a harctéren lennénk és minden rossz mozdulatért a fejünkkel felelnénk, sűvítenek a nyilak, nincs hová hajolni, ott kell állni, állni, állást kell foglalni, kell ez nekünk?, ez még a miénk, ez a mi életünk?, vagy minket arra tartanak, hogy elfátyolozzuk, amiről folyton tanulunk, amiből állítólag vagyunk, a tiszta fényt? A szorongás elborít, a feladat meghalad, bármily megtisztelő, ideje átruházni, átvinni egy lisztből gyúrt bábuba, átadni neki a nyomasztót, a rosszat, és felajánlani magasabb hatalmaknak ezt a térszalényt.

Még be sem érünk a kolostorudvarra, mintha valami szólna valahol, egy dalom, elhalkul, elmegy, megint szól, de nem tudni, ki dalol, mi dalol, ez már a jövő? Egyszer csak ezt halljuk: *mekkora csönd!*, *mekkora hangzavar!*, *mekkora sokaság!*, *mekkora üresség!*, *mennyi színlelés!*, *mennyi seggnyalás!*, de mintha a kapu két tárt szárnya mondaná felváltva, és nagyon úgy fest, hogy rólunk. A tudatosság hullámzása megszakad, elszáll minden gondolat, már szinte elvesztjük, nemcsak a fonalat, nemcsak a talajt, de önmagunkat is. Ezért jövünk ide nagy bajunkban, nagy szorongatásunkban, már szinte önfeladásunkban, hogy a helyünkre valaki más álljon, ő törje a fejét, ha van neki, a helyes állásfoglaláson, törjön csak elő a szó az ő szájából. Ezért rendeltük ide a hangtámaszt vagy felfogó testet, így nevezzük a médiumot, ő nálunk képzetesebb, közelebb is van a felsőbb erőkhöz, ő nyugodtan erőlködhet, annak eredménye is lesz, mi azért vagyunk itt, hogy Tibetet képviseljük, a földhözragadt földet, és kinyerjük belőle, ami hasznos lehet, valami jelet, ami eligazít minket, mint a vadat a rászakadó hóviharban.

Mogorva, agyaras szentek, mord védőistenségek lótusztrónuson ülve áldanak, óvnak és néznek, nem mondhatni, hogy ránk, hogy minket. Ők éppígy kívül esnek magukon, mint mi, jóslatért és tanácsért folyamodók, átível rajtuk a festett

tekintetük, mintha nem mi volnánk a fontosak nekik, hanem a mi?, ami honnan?, belőlük árad?, a harmadik szemükből?, belülről? Nem értjük, csak érezzük, valami köztes elembe invitálnak, mintha kezüket nyújtánák az azonosulásnak, arra biztatnának. Alattuk egyesek majomdobot forgatnak ütemesen, mások csengőt ráznak. Villódzó réztükör a mellükön, rajta a varázsszótag, aki abba beköltözik, ahhoz, mondják, mondjuk, mondjátok ti is, az istenek szólnak, abból a szótagból az istenek szólnak, nem szótagolva és nem is szóval, inkább egy önkívületi indulóval, annak ütemén tűnik el az én, a te, a mi, de a többes számra se lehet többé számítani, a személy, el is fogyva, meg is sokszorozva, mint a hó hull, hová?, hová, valami világtól elzárt völgytorokba. Torokba markoló kórusmoraj körülötünk, mélyen brummogó, az ember lebeg rajta, saját eltűnésén, egy ideig, úszik, szerzetestől szerzetesig, a moraj, mint a lavina ereszkedik, jólesően beburkol és betemet, szemet mámorító pontfények, mécsek ezrei világolnak, gyerekek bókólnak, hajlonganak, rigmusokat énekelnek, kicsit hamisan, na, mi van, izgultok?, csak nem félték a médiumtól, a szentélybe hívott hangvihartól? Ki nem fél tőle, a sasfarkastól? Együtt érzünk velük, kicsit hamis, de szívet melengető az énekük. Kerek dal, gyerekdal: *Mit tettél a füstölőbe, szorgalmas? Örölt szantált, ciprust, szilfát, gyantás fenyőt, álóéfát, irgalmas! Fűszernek mit adtál hozzá, szorgalmas? Bdelliumot, hamis mirhát, pézsmát és cseresznyeszilvát, irgalmas! Hát ezekhez mit kevertél, szorgalmas? Hegyi lótuszt, tragantmégát, bibircsvirágot és sáfrányt, irgalmas! Hát a többit rejtegeted, varjúháját, szegfűszeget, friss borókaleveleket, szorgalmas? Friss borókaleveleket, varjúháját, szegfűszeget meg a többit, az összeset péppé zúztam és meggyúrtam, vékony hurkákban kinyomtam, faállványon szárítottam, tarisznyában idehoztam, oltárodon meggyújtottam, irgalmas!*

Ekkor kapcsolódunk mi be röviden, hogy a már amúgy is megtörténtet, a mécses és a belső fények meggyújtását hangji jelenléttel erősítsük, a kormányzat célját a helyhez közelítsük, a jövőt minél hamarabb kiderítsük. *Lobbanj láng, fürdless fény, mielőbb, áraszd ránk, fényesség, a jövőt! Nagy fényben elménk is szabadabb, adj kulcsot, hadd fejtjük szavaadat!* Így könyörgünk a mécsstengerhez, szemünket elmerítve, mint a hálót, a jelképek ragyogó vizében, köröttünk füst száll, fürge kígyó, mindenfelé. Megfüstölük jól a földet, magukat is, a szerzetesek, a levegőt megtisztítják, illatosítják a szentélyt, hessegetik az illatot, fertőtlenítenek festményt, szobrot szennymentesítenek, hajbókólnak tárogató, hajlonganak dobszó mellett. Füst kanyarog, fürge kígyó, megtisztító és kábító, megtisztul a belégzésünk, fertőtlen a kilégzésünk, illatozik a szándékunk, szennymentes a kívánságunk, istenségek előtt állunk, tudatukba ereszkedünk, tudatunkba ereszkednek. Felajánljuk nekik, amit nyilván ők is szeretnek, szecsuáni zöld teánkat, jünnani vörös teánkat, fél év alatt értek ide, szívós teherhordók hátán, mindegyik hozta a formáját, saját súlya kétszeresét vagy még többet: úgy, hogy végig völgyben táncolt, sziklán szökdelt. Tiszta szívvel felajánljuk árpasörünket is, házi készítésű, öt nektár ízesítésű, reméljük, elfogadják – fogadjátok el, ez az az ital, ami feljebb emel, hozzátok közelebb, a közeletekbe, hajtsátok fel, sok még a dolgunk, legyetek elnézők velünk, legyetek együtt érzők, *rengeteg a szenvedő, mindet meg kell menteni, tengernyi a szenvedély, mindet meg kell fékezni, sokféle a tanítás, mindet meg kell érteni, ahány ember, annyi buddha, mindet fel kell kelteni*, hangzik a fejünk mélyén, a fejünk különben is lecsúszott, ott zúg valahol a szívünk táján, emeljük fel, hozzuk közelebb a fülünk-

höz, hadd halljuk, mit mond a szertartás vezetője, a jóspap felvezetője, hadd halljuk, noha már ezerszer hallottuk, de a szertartás alapja a beleélés, a beleélés alapja pedig az ismétlés; igaz, soha nem úgy mondja, ahogy legutóbb, talán talált közben valami rejtett iratot és abból okosodott, halljátok?

Halljuk, de ez most olyan, ez a hang, ez a szöveg, mintha belül mi magunk mormolnánk, mintha csak az olvasónkat morzsolnánk, igen, a legenda varázsa beborít minket, beöltöztet, elődeinkké leszünk, maskarában, hálás és hálátlan szerepben, mint a táncban, jövünk nyugatról, jövünk keletről, délről és északról, súlyosan döngötte, a földet rengetve, égből és ég alól, földből és föld alól, a szertartásvezető hangja szól, kívülről és bennünk, egyszerre felrémlik mind a hat létsík, változatos pályánk ebben a körforgalomban, hatalomban és kiszolgáltatottan: mulandó istenek harcolnak mulandó félistenekkel, a fensík szülöttei a hegyszellemeikkel, hold a nappal, nap a holddal, teremtettek a teremtetlenekkel, félelemnélküliek a kegyetlenekkel; a történet célja, tartalma, iránya maga a Cselekvés Királya, a Hőszín Égikutyája és a Hatalmas Nővér fia, a Fehér Égi Szellem, ez a, mondja a szertartásvezető, Civil a Mennyben, utolsó nevén Pehár, aki szállt hozzánk és lejjebb, a poklokra, alkalmat adva a példázatokra vagy a példázatokhoz alkalmazkodva, a rosszát mindig példásan teljesítve, hogy aztán legyen kit legyőznie a jónak. Volt ő a Semmiség Unokája, Istennyelőlő Csillagevő, majd életről életre a szörnyek szörnye, kígyó alakban, skorpió képében; a kezdetek három apától született, háromfejű, hatkarú, kilencszemű rémében; járvány idején temetőbe kitett gyerekként halott anyja testén cseperedő hulladémon, akitől lúdbőröztek emberek-istenek. Járt fent és lent, volt úgy, hogy emberként elindult a szabadulás felé, az igazulás felé, volt király, szerzetes, máskor vándor koldus, de akár fent, akár lent, igazát kikezdte a vetélkedhetnek, lelkét megmérgezte a folytonos győzhetnek; ahány kapaszkodás a létkerékbe, annyi párviadalnak nézhetett elébe, ugye az ismétlés kényszere nagy úr, a rossznál is van rosszabb, a gonosz sose tanul, csak az erőből ért, de attól sem lesz jó, legfeljebb javul. Bennünk a törekvés világosságot gyújt, magunkba mélyedve nő a belátásunk, igaz, a belátás, az nem a sajátunk, az a közös bennünk, az a buddhaságunk, de hogy a gonosznak ez miért nem sikerül, őbenne magába mélyedve hogyhogy fel nem merül, hogy gonosz ott legbelül, gyökeresen és feneketlenül?, teszi fel a költői kérdést a szertartásvezető, hogy mindjárt meg is cáfolja magát költőileg, mondván: persze Buddha szemével a feneketlen gonoszság óceánja sem több, mint egy gyöngy harmatcsepp a felkelő nap sugarában, majd egy retorikai fordulattal ezt is visszavonja, de, de, de: a gonoszból egy csepp is annyi, hogy a világból a jó egész óceánját kiszorítja, a gonosz a jó totális hiánya, épp ez hiányzik belőle, ennek a felfogása. Ah, om, még sok minden hiányzik a gonoszból, például mindaz, amire mi törekszünk, és mégis szükségünk lehet rá, igen, nem a gonoszra, csak a megszelídített rosszra, a megnevesített vadra, ahogy azt atyánk és mesterünk, a Lótuszban Született varázsló és bölcs, a második Buddha a hagyomány szerint bemutatta. Már ennek is kilencszáz éve.

Nos, a mi előzőekben lefestett, példásan ártalmas Szellemkirályunk, újabb nevén a mi Tejarcú Pehárunk megannyi karmabukfenc után ezúttal valahol északon éldegélt, egy meditációs központ védelmezőjeként, akkor Tibeten kívül, a mongolok által elszakított területen. Történetesen akkor épült indiai mintára, egy mandala alaprajzára Dél-Tibetben az első buddhista kolostor, illetve csak épült volna,

mert amit nappal felhúztak, az éjjel leomlott, sejtetően nem magától, hanem a gonosztól. Csakhogy a Lótuszban Született varázsló odament és addig táncolt, míg az ellenséges talajerők, az alattomos vízjárások és egyéb ellenszegülők be nem hódoltak. Ez volt a Gyémánttőr táncbemutató. De az nem volt tudható, mennyire lesz tartós a démonok lapulása. Erre Lótuszszerűlött, akinek nem volt gond, hogy beköltözzön egyszerre több testbe, kiötölte, hogy az ártó erőket egy náluk félelme-sőbbel kell féken tartani, nevezetesen a szilaj Pehárral; a harcias istent úgy lehet megnyerni az ügynek, ha előbb lerombolják a rábizott szent helyet ott északon, hadisákmánynak nyilvánítják a kegytárgyait és ezzel nemcsak jelképesen, de valószínűsítően is hajléktalanná teszik. A célbeteljesítő jövőtudatosság olyan, mint a szél és a Nap: hasznos áram és sugárzó akarat. Így esett, hogy a Lótuszos Mester jó ezer mérföldnyire északon egy barlangban meditált csontsoványan, ugyanakkor ott volt Dél-Tibetben is, a kolostorépítést felügyelte. Semmit sem bízott a véletlenre. Mert lehet, hogy a kilakoltatott istenség ment volna simán a cókókja (türkiz Buddha-szobra, kagyló oroszlánja, bőrmaszokja) után, de az is lehet, hogy bosszút esküdött volna, erre utal az, amit itt látunk füstbe burkolva a falon, néz körül a szertartásvezető, éppen ezért ezt nem is taglalom sokáig, mindenki ismeri, gondolom, a párviadalt: a szilaj Pehár fehér oroszlán képében a Lótuszmester mandalájára ugrik, hogy megzavarja a buddhásodást, a szeretetküldést, az örömragyogást, a mester azonban ráhúz a botjával. Nem adja fel, már jön is vissza álruhásan az álnok Pehár a híveivel, démonok seregeivel, és fejen dobja a Lótuszmestert egy sziklával, ott fekszik, mintha egy ájulásban. De ugye egy buddha iszonyú alakot is ölthet, akár haragvó királynak is beöltözhet, a Lótorkúnak, hogy száját tátva, szemfogát vicsorítva, haját, szemöldökét lobogtatva, mennydörgésszerű hangot hallatva, *ha-ha, hum-hum, phat-phat*, visszafordítsa az ártó varázslatot, három feje fölött három lófej nyerít, nyolc lába nyolc kígyón tapos, három jobbában kardot, szigonyt lóbál és mennykövet, három baljában lándzsát fog, pányvát és beleket. Lótuszszerűlöttben a Démonisten emberére akad. Ezt kivételesen felismeri, nyilván Buddha akaratából, és ellenfelét elismeri. Megtérést kínál, szövetséget ajánl. Neki az őrzés-védés a szakterülete, ebben a minőségében több szent helyet is szívesen ellát, fő, hogy bízzanak benne és adjanak neki minél több munkát. Rablóból pandúr akar lenni, kész fogadalmat tenni, életét átrendezni. Amúgy feleségre, ágyasra is szeretne szert tenni. Miután ráolvassak száznyolc alávető mantrát, nincs többé hibája, szentelt vizet kínál neki a szent, szent ágat tűz a koronájára, megkapja az áldást, az állást: az Erény Királya vagyonnőr lesz az új kolostorban. Kap feleséget, ágyast. Kincsekre vigyáz, száz tigrisbőrös harcosa, száz megvilágosult szerzetese éjjel-nappal szolgálatban. Tibet démontérképén azóta tizenkét ilyen kolostor van, mindegyik gonoszsemlegesítő szerepben.

Pehár, akárcsak mi, vándormadár, az ismétlés kényszere hajtja. Hozzánk a folyó hozta, a Boldogság folyója, valaki ládába zárva behajította, az is lehet, hogy egy lélekvesztőbe dobta, ott volt vele az összes cókókja, a kis türkiz Buddhája, a gyöngyház oroszlánszobra, az alamizsnás tálka. A hullámok vetették a lhászai partra, aztán mikor egy szerzetes a ládát kinyitotta, hopp, egy fura lény röppent a fa tetejére, egy nyírfa hegyére, keselyűtollakból készült köpenyben, se ember, se szellem, hát miféle szerzet? Jön az apát, az akkori, szíve együttérzéssel teli, és sok nagy sejtellemmel: szállást ad a hajótöröttnek, a földönfutó-

nak, és bár a sziklás hegyoldalban csak egy kis szabad hajlat van, azon a szűk helyen szentélyt épített neki, a nyírfa környékét bekerítetteti; elhiszi, hogy álmában őt látja isteni alakjában, a vándormadár Pehárt, majd fogadalmát veszi, hogy rendünknek, a gelugoknak rendelkezésére áll mindenben, legyen az bajelhárítás, szerencsehozás vagy jóslat; a kitett isten, a folyóból kiemelt, nekünk szolgál, békétet, gyarapít, alávet, elpusztít, mikor mi kell, mi pedig, mert annyi létsíkon ismerős, hallgatunk rá, Pehárra, a Nagy Varázslóra, a Tankirályra, a szertartásvezető szavaiból ennyit lehet hallani, de nekünk épp elég ennyi, hiszen már szól is a fohász, az újabb: *Gyémántbölcességű, te, a teljes szellem közvetítője, elméd tele tettel, szent cselekedettel, te a létforgásba szorult lények szabadításán munkálkodó, szüntelen áldó alak, kérlek, akármilyen jó vagy rossz ér engem, segíts, vezess az ösvényen, soha el ne hagyj, soha fel ne adj! Tedd tartóssá, amit az úton elértem, minden fáradozásom beérjen, szellemi, testi átváltozásom, szívebben hajlékot lásson őt tudásom.*

Hajrá, tökélyharcos, magunknak mondogatjuk, törekszünk, igyekszünk, az irányt egymagunkban még valahogy tartjuk, az irányt és a célt, az önmeghaladást, az önfelülmúlást. Magunkban igen, úgy felülhaladjuk az elmúlást, legalább úgy, mint sas a vakondtúrást. Magunkban igen, ott gyűlnek az erények, mint felhők az égen, virág a réten. De rendszerint nem egymagunk, hanem többen vagyunk, társasan törekszünk, tűzön át, vízen át, van egy többedmagunk, egy egyes alakunk, egy kormánytudatunk, mit tegyünk, cselekvők: keveréklény vagyunk. De nem egy fejünk van, és nem egy szívünk, és nem egy lábunk állunk, és nem egy a szájunk. Aktivitásunk így együtt azokhoz hasonlít, akiket itt a kolistorfalon látunk, vagy ha nem látunk, hát vizualizálunk, most is feléjük száll őszinte fohászunk, nekik is többük van szinte mindenükből, némelyiknek ebből a megvilágosodott seregből ezer karja, lába, vagy ötszáz fején ötszáz koronája, aranykoronája, másuk sok-sok kezében meg egy-egy kínzóeszköz, skorpiónyelű kard, lófejmarkolatos tör, háromágú szigony, nyúzókés, húsbárd – nem ilyenek vagyunk-e mi is itt lent, mint ott fönt a Koponyafüzér-diadémos Halálisten vagy amott a Vándorlány-védelmeső Könyörületes, csak mi testületileg adunk ki egyet? De kiadunk-e, több vagyunk-e többedmagunkkal? Egyek tudunk-e lenni az utunkkal, fölül tudjuk-e múlni azt a bizonytalant, aki úrrá lesz rajtunk, valahányszor döntés előtt állunk? Bizonyítani kell az alkalmasságunk. Megy ez közösen? Van egy erőpont, amire irányulhatunk, vagy valaki mindig megmondja, mit mondjunk, mit mondhatunk? Amíg ő velünk volt, Őszentsége, a Nagy Ötödik, ez mintha nem lett volna gond. Ő is megkérdezte a jóst, sőt, ő volt az, aki állami tisztségre emelte, megbízott miniszterként a kormányba beemelte, képezte és nevelte, és bár ő volt a mestere, mégis hallgatott rá, jobban, mint ránk, pedig mi is az ő teremtményei voltunk, igaz, hogy nem az isten hangjai. A Nagy Ötödik mindentudó volt, istentestesülés, de tudta, hogy a szó visszhang. Valakinek visszhangoznia kellett, amit ő hallani akart. Azt akarta, hogy mi is halljuk. Mi nem halljuk. Amit hallunk, amit most is majd hallani fogunk, annál egy veréb is szebben csiripel, értelmesebben, annál, az oktalan csecsemő ha bőg, az is érthetőbb. Ha egy majom kezébe hegedűt adunk, abból is többet tanulunk. Leírjuk majd, amit mond, mert ez a szokás, lefordítjuk a nyüszögést, a hablatyolást, többet nem tehetünk testületileg. Szép szokás, máris nagy a hatalma, ezt senki sem töri meg. Azt sem értjük, hogy a jóshová lesz, amikor megszállja Pehár. Maga

sem tudja, ő csak szenved, de mintha álmában történne, amit ilyenkor csinál. Nem emlékszik rá utólag, csak olyan kimerült, mintha hegyeket tolt volna el pusztá kézzel. Se ő nem tud semmit, se aki leírja, amit motyog, és mi fogjuk ezt a pár összefüggéstelen mondatot, ezt a szókutyulékot, ezt a lírai katyvaszt, ezt a sipító süketséget, és kitaláljuk belőle a jövőt, és szívünkről leesik a kő, nézd, ott a jövő, ott pattog, ott gurul! Táltos jövő, táncos jövő, olyan bizonyos, mint a szakadék szélén a kő. Könnyű, nehéz? De hisz ez nem közönséges kő, ez mennykő, kemény, mint a gyémánt, ez tartja hivatalban a kormányt, a kormányzatot; ez, igazából ez volt a Nagy Ötödik jogara, a Gyémántjogar, ehhez kellett neki a jós hangvihara! Ő buddha volt, ő tudta, hogy a kormányzat is a világgal egyetemben körben forog, a végtelen fény tudja, amit mi nem, mert minket csak eszköznek válogatott, kezébe illő bárdnak, nyúzókésnek, pányvának vagy olajmécsnek, nem is vagyunk mi ennél sokkal többek, többen vagyunk, de hozzá képest mindmind ütődöttek, egy erényes majom és egy démonasszony gyermekei. És persze úgy tetszik, mintha mind egyének volnánk, de ha egy kicsit megkotornánk, kiderülne, kévébe, kötegbe, nyalábba vagyunk kötve, vagy fürtbe. Olyasmi vagyunk mi magunk, mint amire támaszkodunk, mint amiből élünk, mint ami a kormányt alulról élteti, olyanok vagyunk, mint az összes tibeti. Olyasmi fürtben, nyalábban vagy kötegben, kévében, ebben-abbban, kisebb-nagyobb tömegben, amit kötni, szedni, vágni és facsarni lehet. Vitetni öszvérrel, számmal vagy jakkkal, adóba, robotba, hadba, rendeletekkel és szabályokkal. Ahogy minket lehet vitetni és mindenkit hitetni a jóslattal, a jóssal. Ez a nyugalmas kormánytudat, a kristályfényű kormányelégedettség alapja: ha ezt a majom-démon páros összes ivadéka hagyja. A vaj benne van a tejben, az olaj a szezámmagban, a megbékéltség ugyanígy van a tibetiekben, ott van bennük, megvan. A mi dolgunk kisajtolni, kiköpülni ezt, különben inog az épület, a kormányzaté, és leomlik estére, mint azé a kolistoré, amit ledöntött a szél, a víz, a föld, a fagy, az összes engedetlen elem a föld felett és alatt. Az emberek nem kövek, amire építeni lehet, ők az örökjelenek, a jövő a kő, a drágakő, az mindig jöhet, nekik jöhet. A boldogság az jövőbeli, az az örökjölát, a kő, a drága kő, amire könyökölnek, amire támaszkodnak, amikor a semmibe kihajolnak, az üresség öntözi szélét. Ettől mindig megnyugodnak, ez az, amibe az ember belenyugodhat. A köztibeti öröme a jövőbeli boldogsága, reménybeli buddhasága, pedig nem lelhet soha békét, hiába, az elme már csak ilyen, a létforgatagban mindig összetéveszti magát valamivel. Mi, nagyhatalmú démonok, lapítunk, a népet szolgáljuk, a szolgáló népet, isten népét, Buddháét, pedig a buddhaságról nem mi teszünk, a jövőig szintén nem ér el a kezünk, most is összetesszük és tördeljük, hogy vegye már el valaki a terhünket, legyen a döntés az ő terhük, viseljék ők a súlyát, ne mi, miért kell mindig minket nyomasztani vele, miért tart ilyen sokáig, órákig, míg elénk zuhan a jövő, mint a kő, köpje már ki, csak ne ránk, döntsön helyettünk a jós, ha már a szeme ködösül, a szája ráng, vegyék fel és vigyék tovább a jövőt, ahogy eddig, a nyalábok, a kévék, magukba kötve, minket kíméljen a jövő, nekünk kormányoznunk kell, haladnunk, a jövő maradjon tőlünk biztonságosan távol, *ha a hegyből kiálló kardok pokla felé tartanánk, mi kormányzatiak, törjön össze minden kard magától, ha a fővő olajos üstök pokla felé tartanánk, mi kormányzatiak, ürüljön ki minden üst magától, ha az éhszomjú szellemek pokla felé tartanánk, mi kormányzatiak, lakjon jól mindegyik magától!*

Lakjanak jól a mongolok, észak éhes szellemei, etesse őket a Törhetetlen Tökéletesség, ha már másnak nem sikerült őket megbékíteni, vegye el tőlük a zöld istennő, a Nemes Szabadító a jószágvést, a feketehimlőt: ezt kívánnánk, ha nem tudnánk, hogy már elkéstünk, a közbeeső hét sivatagban megfulladt együttérzésünk, a közbeeső hetvenhét hegyen lábát törte szeretetküldésünk. És ahogy a csont, ha szilánkosra tör, nem forr össze magától, csak ha sínbe teszik, úgy a megszegett eskü sem hozható helyre, hacsak a feleket valahogy nem kényszerítik. Mindenkinek fáj az összevissza szabdalt, hétrét tört mongol táj, sűrűn kirakva a békesség drágaköveivel, üdvösséghezó hitünk szent gyakorlótereivel, mindenkinek fáj, és csak erővel gyógyítható az, ami százszor eltörött, ilyenkor az erő a gyógyító, az erő dönt, döntsön az erő, a helyrehozó, illessze egybe a szilánkos végeket, tegye sínbe, legyen egy ismét, ami most szanaszét van és egymást töri úgy, hogy mi is halljuk a recsegést-ropogást. Mennyi felfuvalkodottság, mennyi elrugaszkodottság! Mekkora ország!, mekkora üdvösségtest! Hogy inná, hogy kortyolná az éltető tejet, a mi anyaegyházunk áldásos tanait, és mennyi ajándékkal támogatná sárga iskolánk kollégiumait! De most, látjuk, halljuk, a mongol tejtenger hamarosan vértengerré változik, ha az erő, az erő – de melyik erő? – közbe nem avatkozik. Mi, a kormányzat, nem tudunk ebben igazságot tenni, az egész olyan, mintha a függő keletkezés eleven demonstrációja volna, mintha a történelem önmagáról kezdene mongolul értekezni. Egy kis kánságban, tőlünk igen távol, valaki felrúgja az örökösödési szabályt, az idősebb fivér helyett a fiatalabb feszít a trónon, elűzve bátyját, az segítségül hívja a szomszéd kánt, aki helyreállítja a rendet, a bitorlót megölik, ám ezzel szomszédaikat felbolygatva sorra a viszályba rántják, az erőviszonyok változnak, már egy nemzedék letűnt, de ők új szereposztásban még mindig a bosszút állják, már rég nem azok, akik kezdték és akik folytatták a bűnt, de valami azt akarja, hogy a sebet osszák, a sérelmet ismételjék. Főnek, rotyognak, sok munkát adva a démonoknak, egyik üstből a másikba dobálódnak. Tigrisnek képzelik magukat, pedig csak szamarak: viszik a karma terhét, és az út sír, hogy fáj a háta. Fáj Mongólia összes legelője és pusztasága. Fáj az ürességnek az ember. Nekünk a tejük bánja. Ők a törésvonalakat húzzák, minket az egység vonz. A minél nagyobb egység. Az egység szentség, ezt Őszentsége mondta, a Nagy Ötödik, az ötödik dalai láma. Benne volt erő, ő megteremtette. Valami ilyesmi kéne oda is, a szamaraknak. Egy bódhiszattva. Egy bölcs majom, egy békeszerző. Aki sokféleképpen nyilvánul meg, mégsem szennyeződik. Aki mint egy varázsigé, olyan hatásos. Mint az, ami éppen most szól, amitől elmúlik belőlünk a gondolat, hogy utat találjanak hozzánk a jószavak: *Nincs vég a végén, végtelen a fény, a fény végtelenjén úszik az én, a nem-én örök italával telik el, él, nem él, eltelik, sohasem telik el.* Még egyszer és még egyszer és még százszor, de ha ezerszer mondanák, akkor sem unná, ez a mi mantránk.

Nekem kell felébrednem azért, mert ti alszotok, kínoznom ezt a szerencsétlent azért, hogy ti megnyugodjatok? Cserébe azért, mert festett sütitet tesztek elém, normális hús-vér emberek helyett? De hát nektek az emberek fontosak, nem a süti, azt, miután teljesítem, amire kértek, szemétre vetitek. És belém vetítitek, hogy én eszem. És kit érdekel a teátok?, bármilyen finom, én sem ébren nem vagyok, sem nem alhatom. Az árpasörötök pedig, benne az ötféle nektár, nem mon-

dom meg, hogy mi, pedig tudom, csússzon le a ti torkotokon, én nem vagyok tömlő, amibe ömlesztve tölthetitek az ijedelmeiteket, az aggodalmaitokat, én nem leszek áldozati raktár. Addig brummognak a kürtjeitek, míg ez a szegény ember itt eszét nem veszti. Addig csilingeltek, cintányéroztok neki, míg azt is elfelejti, hogy embernek született. Ki akarna aranyvértet viselni közönséges halandó létére, ki akarna a fejére aranyvödröt: háromemeletes, drágaköves aranykoronát? Ki vágyna arra, hogy ennek az aranyhacukának a súlya agyonnyomja? Én biztosan nem, még az égben sem, még gondolatban sem, nemhogy ebben a képzelt valóban, amit berendeztetek nekem és magatoknak. Rajtam nincs semmi, értitek, semmi, és bennem: ugyanennyi. Ide vetítetek a falra, ide passzíroztok ebbe a szoborba, de ez sem elég, még ezt a nyomorultat is be kell töltenem tetőtől talpig, hogy eljátszhasson engem, hogy eljátszhassa nektek az istenszáj szerepét. Nem, nem én reszketek benne, nem én veritékezem össze a homlokát, nem az én arcom puffad fel és lesz egyre bíborabb, nem az én szemem akar kiesni, nem én nyögök halálra váltan, nem én csikorgatom a fogamat. Nekem nincs mit csikorgatnom, nincs mivel látnom és hallanom. A szaglásomat, ami szintén nincsen, a tapintásomat is ráhagyom, rátok hagyom. A beszédem is olyan, mint hóviharban a nyom. Mindenemet, amim csak nincs, az utolsó cseppig nektek adom. Az erőmet, amiből táplálkoztok, amiért idejöttök és amiért áldoztok, az utolsó cseppig tőletek veszem. Ha volna eszem, ugyanúgy szabadulnék tőle, ahogy ti is szabadulni igyekeztek a tietektől. Ha volna formám, olyan rettenetes, amelyet rám húztatok, azt is ész nélkül levetném, ha szeretnék valamit, azonnal nem szeretném. De szeretnem sincs mit, ugyanis szívem sincs, zörgök az ürességtől, mint egy vasveder, merhetne merni velem, aki mer, de még a víz sem állna meg bennem, mert se oldalam, se fenekem. Csak az intuícióm nem hagy el, hogy azt honnan merítettem? Sejttem, hogy a négy égtáj közül mind az öt kell nektek, négy szolgáló égtáj, az ötödik ti lesztok, ti, akik oszlopként tartjátok a semmit, és a többiek mind ezért fognak majd nektek menni. Ettől féltok, ugye? Ha olyanok lennétek, mint én, nem kéne félnetek. Nem kéne élnetek, sem léteznetek, egyszerűen csak lennétek, mint én. Ja, hogy ez lehetetlen, teljesíthetetlen? De hát nem ez a törekvésetek célja? Szárny nélkül szállni úgy, mint a réti héja, láb nélkül futni úgy, mint az antilop? Íjász nélkül pendülve repülni, verő nélkül szólni, mint a dob? Nem én ájuldozom, nem én rángatózom, nem az én számat futja el a hab, nem én járok medvetáncot, nem én, hanem ez az elkínzott húsdarab. Ő fog léleklasszóval tömérdek ellenséget, nem én, ő szabdalja szét, a négy égtáj felé suhogtatva a kardot, tánc közben a téasztalényeket az oltáron, nem én. Én nem vagyok, nem az én arcomat törölgetitek, nem azt veri ki a veríték, nekem nincsen arcom, nekem a négy égtáj ugyanúgy nem otthonom, ahogy az örökléttel sincs semmi dolgom. Nem akarok szerezni, mert már úgyis enyém a semmi. Mit akartok tudni: hogy ki nyeri a következő háborút? Egyszerű, ti jártatok iskolába, nem én: tessék megszámolni a sisakokat, a süvegeket, a lovakat, a lövegeket, aztán adjátok hozzá a szellemeket, amennyit csak akartok; kérdés, hogy a démonseregek mennyiben pótolják a fegyvereket. Ezt nem én kérdezem, hanem a táncoló porhüvelyem, ő is csak magában, azazhogy bennem, aki nem vagyok, most mégis világot hódítok, jövőt igazítok jelképesen, hogy aztán elfoglaltam a helyemet a trónon ismét, és előadom ezt a kórusművet, ezt a kórismét a fejemet beszakadás-

sal, a nyakamat leszakadással fenyegető toronymagas aranysisak alatt, megmondjam nektek a jövőt, amit látni se bírnék, ha volnék, de szerencsére abból a szerencsétlenből nem én beszélek, így nem is látom; de még nálam is kevésbé látja az, aki már levegőt se kap, a szeme csukva, a szája vonaglik, szegény hadováló barátom, az állami jós. Az egész egy rémálom, valahol mégis csodálom. Méltó rá, hogy lefessék, talán másra se méltó. Tessék, a semmi rúdnak használja a testét, rúdnak, amivel két távoli fa között billegve egyensúlyoz az üresség, ez a kötél táncos. Csodálom, hogy ezt kibírja. De ahogy az elején elfeledkezett róla, hogy ki ő, ugyanúgy el fogja felejteni nemsokára, amit most bugyborékol a szája, hogy mit hoz a jövő. Inog a rúd.

Mi volt ez az előrecsuklás, ez a halálos rángatózás? Csattanó vagy tényleg csattanás? Most ment ki belőle az isten, a megszállója? Most szállt fel a kakasülőre vagy a kéményre, mint a gólya? Szerintetek melyik égi lény volt? Tessék? Nem is egy? És mit kérdeztetek? Amit megbeszéltünk? Mit válaszoltak? Tenni fognak értünk? Vegyétek le a koronát a fejről, oldjátok meg az állán a szíjat, mert itt fullad meg mindjárt a szemünk láttára. Vigyétek innen, ezt ne lássuk, vigyétek gyorsan az edényünket, szegény kormánytag testvérünket, derekasan szolgált minket, eredményesen járt el a nevünkben, elfogta a lélek árján felfénylő igéket, azokat is nekünk fogta fel, nem?, szinte teljes önkívületben. A mi képviselőnkben halt meg majdnem. Most már a maradék szín is kiment belőle, olyan fehér, mint Pehár a falon. A vértet is szíjjazzátok le róla, itassátok meg teával, árpasörrel, mi pedig arra kérjük a tiszteleltre méltó isteneket, ne vegyék igénybe ennyire legközelebb, mert még el talál esni ezen a viadalon. Szellemek, öt égtáj uralkodói, elefánton, oroszlánon, tevén, lovon vagy gyalog, ti jobban jártok, mint a mi miniszterársunk, akit leütöttek a lábáról a rettentő jósdalok. Ti, akik félig a mennyeket lakjátok már, félig még a szomszédaink vagytok, ne kívánjatok többet tőlünk, menjetek haza, mi az nektek, ti szárnyalhattok! Mi megint adtunk, erőnkön felül, imát és áldozatot, igyekeztünk, arra törekedtünk, hogy ti is jól járjatok velünk, és mi is felülmúlhassuk magunkat, kerül, amibe kerül. Szerartásunk üres és mindent magába foglal, akár a tér. Tengernyi ital, ételek halma, akkora, mint a világhegy, ki tudja, ez így együtt mennyit ér. Istenségek, te Hírneves Mennyköves, te Fekete Kovács, te Nagy Páncélinges, te Nagy Sárga Gazdagodás, és te, Tettek Királyi Szelleme, félistenek, elmekirályok, testfejedelmek, erényhercegek, érzésmágnások, beszédbárók, égen és földön járók, tudatvégtelenből áradók és továbbsugárzók, együttérzésünkben mint üvegprizmában látszók, velünk játszók, játszótársaink: egyengessétek a nyugal munkát, ne veszélyeztessétek hatalmunkat! Eleget féltünk már, eleget szorongtunk, köszönjük, hogy szóba ereszkedtetek velünk, hogy szólni jártatok egy földi testbe, most lefordítjuk, ha sikerül, a szellemszót, az örök energiát emberi nyelvre. Szívünk verdes, mint a daru szárnya.

„A tevenyak igen hosszú, mégsem ér a hágón túlra.” Ez mi lehet? Olyasmi, mint ez: *„Magas ágon csügg a barack, nyújtózkodik, el nem éri”*? Jó, de ki a teve, mi a hágó, és ki nyújtózkodik? Nézzük csak, hogy is áll ez a mongol viszály: dolyfös lett a keletmongol, ezek dzsingiszivadékok, erős lett a nyugatmongol, ezek szürkébb származékok; a keleti fejedelmek, ezek halhák, négyen vannak, széttagoltak, marakodnak; a nyugati fejedelmek, ojrát, dzsungár, egybeforrtak, gyarapodnak;

egyik halha fejedelem embereit kéri vissza, elszöktek, másik halha fejedelem megígéri, de nem adja, neki jól jöttek. Eddig függőben a játszma, a békítés le van játszva, nem vált be. Mit tehet a sértett fél? Ő egy kis kán. Nyugatmongol segítséget kér és kap. De a szomszéd megelőzi, lecsap rájuk, seregüket szétszórja. Csakhogy mind a kis kán, mind az ojrát herceg ott marad a csatatéren. Halott ojrát herceg bátyja Tibet leghasznosabb híve, nálunk szentelődött láma, a Nagy Ötödik tanítványa, Galdan. Éppoly büszke önmagára, mint nagyra nőtt országára. Védnökként tekint hazánkra. Észak felől, nyugat felől védernyőt tart, karavánok vígan járnak, mi nyugodtan alhatunk. Keletmongol buddhistáink tőlünk egyre távolodnak. Vezetőjük szintén járt itt, ő egy szent fejedelemfi, sőt, egy újratertesült szent, ő Fúország fő lámája, ha úgy nézzük, ellen-láma, a dalai vetélytársa. Ő sem szenved szerénységben, hisz a vallási egységben, minden mongolokéban, csak ne tibeti kézben; a mandzsukkal áll levelezésben. És innentől leng a mérleg, a hatalmi libikóka, vagy inkább a híd alattunk, a tibeti vaskötélhíd, muszáj valahova állni, fenntartani az egyensúlyt. Mintha kötél táncot járnánk: keletmongol-nyugatmongol kel birokra, ám a rudat a kezünkben két erősebb húzza, fogja, keleten a mandzsu Kína, nyugaton a dzsungár ojrát. Mongol belharc bár-hogy dől el, minket biztosan kitérít, minket biztosan kilendít, vagy keletre, vagy nyugatra, valakinek hódolnunk kell, semlegességünk feladva. Galdan a mi emberünk, őbenne gyönyörködünk. Ő a Nagy Ötödik kedves fia, felszenteltje, nála a menny mandátuma, ég kedveltje. Ő lesz a mi védnökünk, támaszunk és pajzsunk, ő lesz, akit tüzelünk, az új, amit ajzunk. Hátha földre száll a menny, a Szelíd Dicsőség, és a sztyeppén létrejön a nagymongol egység. Mint zúduló esővizek, folyók sodra, medret ásunk, bőségesen hömpölyög majd szennyezetlen tanításunk. De akkor mit kezdünk ezzel a jóslattal? *„Fűzfát ültetünk magunknak, magunk öntözzük a fűzfát, mikor gazdag lombja sarjad, mások mondják magukénak.”* Ez nyilván azt jelenti, hogy mi nem érjük meg a nagy mű, a Kínán kívüli egységesen tibeti buddhista Mongólia születését, annak egy másik nemzedék látja hasznát. A jó karma végül is érvényesül. Ami igazán okot ad a fejtöresre, az a következő jósige: *„viharos szélben dagadt orcájú férfi viszi fájdalmát”*. Ha ezt úgy fejtjük meg, hogy a nagy csatározásban az ojrátok komoly ütést mérnek a mandzsuk arcvonására, akik támoilyogva igyekeznek kitalálni a Góbi sivatag porviharából, hát, akkor csak dicsérni tudjuk az orákulumot. De ha az öccsét vesztett Galdant látja az istenség a vesztébe rohanni, akkor az egyszer nekünk is fájni fog. Nehéz nem ugyanerre gondolni, ha ezt olvassuk: *„egyetlen dühös pillanat és hiába az összes felismerés”*. Csakhogy ez a jóserejű megállapítás az ellenlábás keletmongolokra is vonatkoztatható, azok támadtak hebehurgyán az ojrátokra és szövetségésükre, és most mindjárt meg is isszák ennek a levét. De az nem nektár lesz! Mindenesetre nehéz az isteneken kiigazodni. Még különösebben hangzik, még talányosabbnak tűnik az a mondat, amit utoljára jegyeztek le Pehártól vagy valamelyik alakváltozatától: *„lámpás kellene, hogy megkeressük a lámpást”*. Mit szólunk ehhez? Bízunk benne, hogy Galdan, az ojrát csodakán, mint a kígyó, győztesen tekeredik ki ebből a gubancos helyzetből. Erről lett volna szó, ezért adtuk át a kormányrudat magasabb erőknél. Legyenek urai és útmutatói ők a teendőknél.

Mi csak fél kerék vagyunk nélküled, urunk, azt folytatjuk, amit tőled tudunk, arra törekszünk, amire te tanítottál, te, aki hat éve elvonultál elmélkedni, a

Nyugati Ég Királynőjénél vendégeskedni, tiszta tudással feltöltődni, és meghagytad nekünk, hogy ezt ne említsük senkinek, mennybemeneteledet, amíg utódodat meg nem találjuk, és ő fel nem cseperedik, a Hatodik, te majd segítesz nekünk a kerekét forgatni, mondtad, és mi téged mindenben követünk. Akit a nagyvilágba küldünk, az is a te követed, ha levelet írunk, csakis a te nevedben, és mindig aláírjuk a nevedet. Még egy hasonmásról is gondoskodtunk, nagy ünnepeken a trónodra ültetjük, hadd lássák messziről, hogy létezel, nem könnyű veled, haza akar menni, otthon akar lenni a kecskéivel. Mi bűnt követett el, ezt kiabálja, hogy ráadták ezt a maskarát és bezárták ide, ő soha nem tett semmi rosszat, emlékszik előző életeire, de most szorong és egyre többet retteg, hogy jönnek érte az alvilágiak, és ott a pokollápot megtöltő borotvák ezer éveken át darabolják, és nem emberként születik majd újjá. De ugye, ezt nem hagyod, urunk? Mi igyekszünk, nyugtatjuk, ne féljen, te eltakarítasz minden akadályt az útból, megmented őt, képmásodat, értse már meg, hogy ez egy feladat, merítkezzen csak benne, mint egy jeges tóban, ne izgassa, hogy átcsap rajta, maga alá temeti, meghaladja, mint egy második természet, mint a víz zuhatagja. Nem baj, ha nem lát át a függönyén, a feladatén, mi is így vagyunk ezzel, elszaladnánk, mennénk egy más életbe, kecskét tartani, haza, ki akar folyton belépni a legbizonytalanabbba, a kormányzatba, múlttól elszakadva, jövőtől elfalazva, ne féljen, át fog törni rajta, ezen a börtönfalon, a maskarás szerepén, akárcsak mi a kormányzatién. Meg fogod menteni őt velünk együtt, s ahogy a mennyben, mondjuk neki, ott ülünk fönn, lótuszlábaidnál, urunk, a tudás nektárja ömlik a fejünkre, és mi, törekvő tanítványok, az ámulattól szólni sem tudunk.